

Servei Comunitari: orientats al compromís cívic

GENÉ GORDÓ I AUBARELL

SUBDIRECTORA GENERAL DE SUPORT I ATENCIÓ A LA COMUNITAT EDUCATIVA
DEL DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT

Fa temps que el terme *compromís social* ressona en l'agenda educativa de diferents països davant una societat que manté els joves ancorats en l'anomenada cultura del jo.

Una certa tendència social, orientada a cobrir i crear necessitats de realització i benestar personal, juntament amb algunes pràctiques educatives més centrades en els drets que en els deures, poden dur els nostres joves a un posicionament més proper al del client exigent o receptor de servei que no pas al del ciutadà responsable i compromès. Aquesta subtil dinàmica pot escapar de soca-rel la finalitat educativa de formar persones completes, amb una dimensió tant intel·lectual com cívica i moral que els permeti ser competitives en el món del treball, però també capaces d'analitzar l'entorn en què viuen i de comprometre's per millorar-lo.

Alguns països –com els Estats Units, Holanda o l'Argentina– han reaccionat davant d'aquesta situació, i han desenvolupat accions de compromís cívic com a part de la seva formació obligatòria amb l'objectiu de despertar en l'alumne el desig d'utilitzar les seves competències no només en benefici propi, sinó també en el dels altres.

Sensible a aquesta necessitat formativa, el departament d'Ensenyament impulsa el Servei Comunitari, una acció en el marc de l'ensenyament obligatori orientada a assolir la competència social i ciutadana definida normativament com aquella que "fa possible comprendre la realitat social en què es viu... i comprometre's a contribuir en la seva millora". Treballant sobre necessi-

tats reals amb entitats socials del tercer sector –sigui en accions dirigides a la gent gran, la preservació del medi o el suport a les necessitats bàsiques–, els alumnes analitzen el seu context i posen el seu coneixement i esforç al servei de la comunitat, al mateix temps que aprenen valors propis de la competència social i ciutadana. Aquest projecte vol garantir que els estudiants de secundària obligatòria experimentin i protagonitzin accions de compromís cívic.

S'ha debatut l'oportunitat de situar aquest tipus d'accions en el marc dels ensenyaments obligatoris. Al nostre entendre, si tots estem

La formació obligatòria ha d'empoderar els joves com a agents de canvi per a una societat millor

d'acord que educar és també fer joves capaços de comprometre's amb la seva societat, aquest és un deure que tenim amb tot l'alumnat.

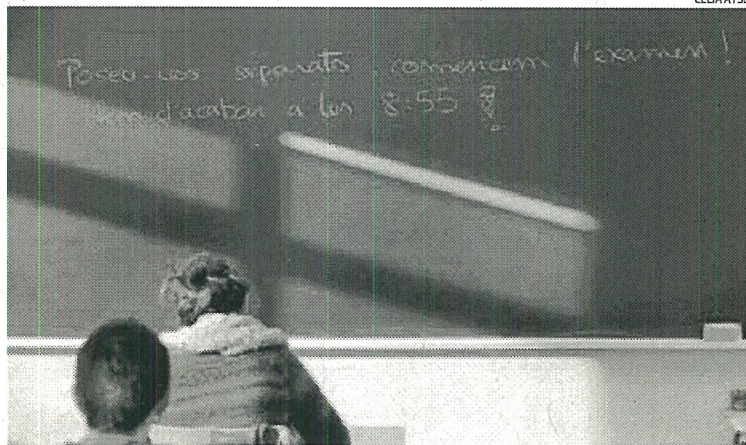
El Servei Comunitari s'identifica amb una forma de fer molt nostra. Catalunya prové d'una llarga tradició de participació cívica i solidària que ha anat forjant un fort teixit associatiu arrelat al territori i format per persones que dediquen el seu temps i esforç al servei dels altres. També en l'àmbit educatiu, amb el nom d'Aprenentatge Servei o amb altres denominacions, molts centres educatius de Catalunya han anat desenvolupant bones pràctiques de servei a la comunitat. Cal re-

marcar l'impuls que des del 2005 du a terme el Centre Promotor d'Aprenentatge i Servei i també les iniciatives desenvolupades pel mateix departament d'Ensenyament en el marc dels plans educatius d'entorn.

Són molts els motius que ens porten a desenvolupar aquesta acció educativa. D'entrada la mateixa llei d'educació insta els centres a educar en la responsabilitat d'exercir la ciutadania activa per mitjà de la participació en els afers de la comunitat. Juntament amb les competències lògico-matemàtica i lingüística, cal anar avançant també en aquelles competències que recullen l'educació en valors i certes virtuts cíviques, i cal fer-ho des d'una concepció d'aprenentatge actiu, en què l'alumne aprèn a ser ciutadà des de la reflexió i la pràctica.

D'altra banda, cal aprofundir en els valors instrumentals. Si bé des del discurs tots defensem valors com la pau o la solidaritat, per aconseguir interioritzar-los i evitar quedar-nos només en una declaració de bones intencions cal treballar des de la pràctica valors instrumentals com l'esforç, la implicació i el compromís.

Cal empoderar els joves com a agents de canvi, com a protagonistes actius compromesos en la millora del seu propi context. Amb accions de servei a la comunitat, molts alumnes han descobert les necessitats reals del seu entorn, el valor del teixit associatiu i el desig de col·laborar a fer una societat més justa i cohesionada. El Servei Comunitari vol fer despertar en els joves les potencialitats que poden ajudar a construir una societat millor. Catalunya, per tradició i perfil, pot aconseguir-ho i ser-ne un país referent.

CÈLIA ATSET